

Tysvær
kommune

Økonomiske forutsetninger for **strukturalternativ 0 og 2** i skolebruksplanen 2026-2038

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	2
Innledning.....	3
Forutsetninger for beregning av økonomiske konsekvenser for skoledrift.....	4
Forutsetninger for økonomiske konsekvenser for skolebygg	5
Driftskostnader/FDV	5
Investeringskostnader	6
Forutsetninger for kostnadsberegning av investeringer.....	6
Etterbruk av skolebygg.....	6
Risiko og usikkerhet.....	7

Innledning

Tysvær kommune står overfor trangere økonomiske rammevilkår de neste årene. Antall elever i grunnskolealder er synkende, samtidig som det blir flere eldre innbyggere. Demografiutviklingen tilsier at ressurser må dreies fra oppvekst til omsorg. Færre elever, gir lavere overføringer fra staten til grunnskole. Kommunen må selv sørge for å flytte krone for krone mellom tjenestene i takt med behovsendring. KS anslår at Tysvær kommune i perioden 2026-2035 må omdisponere om lag 45 mill. kroner fra Grunnskole til Pleie- og omsorg:

1146 TYSVÆR

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2025 kroner og endring fra 1.1.2025)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM TYSVÆR
2026	13,165	-7,263	1,361	528	1,084	140	9,016
2027	8,367	-6,935	1,361	881	551	-151	4,073
2028	9,441	3,861	-6,534	124	780	-195	7,477
2029	8,204	-9,999	272	783	665	-326	-401
2030	7,441	-4,365	2,995	315	221	-265	6,342
2031	11,092	-9,262	2,995	-47	570	-305	5,043
2032	6,972	-2,340	2,995	-237	728	-339	7,779
2033	13,087	-5,984	2,450	-141	515	-141	9,786
2034	9,568	-4,130	2,450	-97	678	-218	8,251
2035	9,343	1,313	1,906	12	399	-318	12,654
Sum 2026-2035	96,680	-45,103	12,252	2,120	6,190	-2,118	70,020

Når statlige overføringer reduseres, er det nødvendig å vurdere hvordan den totale skoledriften kan organiseres best mulig - både pedagogisk og økonomisk.

Kommunen må vurdere organiseringen av skolene i lys av de samlede økonomiske rammevilkårene. Vurderingene omfatter kostnader knyttet til både skoledrift og skolebygg, herunder utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV), samt investeringsbehov på kort og lang sikt.

De viktigste kostnadsdriverne i grunnskolen er antall stillinger, gruppestørrelse og lærertetthet, samt ressursbehov knyttet til tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning). Selv om driftskostnadene av skolebygg utgjør en mindre andel enn personalkostnader, vil flere skolebygg og større samlet areal gi høyere kostnader til blant annet renhold, energi og vedlikehold. I tillegg blir

administrasjonskostnadene relativt sett høyere på mindre skoler

Figur: Kostnadsdrivere innen skole drift og skolebygg.

Drifts- og vedlikeholdskostnader av bygg er i hovedsak uavhengig av antall elever som benytter dem. Det skaper en økonomisk utfordring når bygg krever betydelig vedlikehold eller oppgraderinger for å møte standardkrav for et forsvarlig arbeidsmiljø og gode læringsrom. Ved begrensede ressurser vil kommunen måtte prioritere mellom ivaretagelse av bygg eller opplæringsstilbudet til elevene.

Alle skolene i Tysvær er tilstandsvurdert, og vurderingene viser betydelige variasjoner i vedlikeholdsbehov. Flere av skolebyggene er av eldre dato og vil kreve omfattende vedlikehold og rehabilitering i årene som kommer. Samlet sett vurderes det framtidige vedlikeholdsbehovet som stort. Dersom dagens skolestruktur opprettholdes og det gjennomføres større tiltak i eksisterende bygg, vil kommunen måtte bruke betydelige midler på en bygningsmasse som samlet sett har større kapasitet enn elevtallet tilsier.

Forutsetninger for beregning av økonomiske konsekvenser for skole drift

For å beregne økonomiske konsekvenser ved endring i skolestrukturen, simuleres ny fordeling av elevene i kommunens ressurstildelingsmodell. For eksempel blir utgifter til *skole drift/undervisning* estimert ved å flytte elevene fra skole "A" til aktuelt klassetrinn ved skole "B" i modellen. Flere av skolene i Tysvær har nynorsk som målform og det tildeles derfor timer til språkdeling der det på ett av årstrinnene er flere enn ti elever som ønsker skriftlig opplæring på et annet hovedmål enn det som er vedtatt. Det er tatt hensyn til språkdeling også ved endring i skolestrukturen. Resultatet gir en ny tildeling av rammetimer som deretter omgjøres til lærerårsverk.

Timer til sosiallærer og elever med midlertidige og vedvarende utfordringer holdes uendret i alle strukturalternativene. Ved endringer i skolestørrelse beregnes utgifter til ledelse og merkantil ressurs (*administrasjon*) med utgangspunkt i lokale retningslinjer for administrative ressurser i Tysværskolen.

Videre blir utgifter til *skolefritidsordningen (SFO)* beregnet ved å simulere ny fordeling av elever med SFO-plass i ressurstildelingsmodellen for SFO.

Skyssutgifter blir beregnet ut fra antall elever som får rett på skoleskyss ved de ulike strukturalternativene. Antall elever med rett på skoleskyss varierer fra skoleår til skoleår. Selv om lavere elevtall kan redusere utgiftene, er det usikkerhet knyttet til skyssbehov ved farlig eller vanskelig skolevei, noe som gjør estimerer usikre.

Beregning av endring i utgifter til skoleskyss tar derfor utgangspunkt i øyeblikksbildet fra skoleåret 2025/26. Når elever har rett på skoleskyss på grunn av avstand, betaler kommunen en egenandel på 23 kroner per vei per elev, mens fylkeskommunen dekker resten av skyssutgiften. Utgifter til skyss som følge av farlig eller vanskelig skolevei må finansieres av kommunen.

For hvert strukturalternativ er det estimert en sats per elev for driftsutgifter knyttet til tjeneste grunnskole (tjeneste 2020), det vil si utgifter til undervisning og administrasjon.

I konsekvensutredningen av 0-alternativet og alternativ 2, er økonomiske konsekvenser beregnet for 2035.

Forutsetninger for økonomiske konsekvenser for skolebygg

Driftskostnader/FDV

FDV-kostnader inkluderer utgifter til **F**orvaltning, **D**rift og **V**edlikehold av bygninger og eiendom, for eksempel strøm, renhold, vaktmestertjenester, administrasjon og vedlikehold. Endringer i FDV-kostnader for ulike strukturalternativer er beregnet ut fra endring i antall kvadratmeter skolebygg og en gjennomsnittlig kostnad per kvadratmeter på 1000 kroner, som er basert på regnskapstall fra 2024 og 2025 (uten særskilte ekstrabevilgninger og avskrivninger).

Hver kvadratmeter bygg medfører en kostnad som belaster kommunens økonomi. FDV-kostnadene kan reduseres ved å ta arealer helt eller delvis ut av bruk (minimumsnivå for drift), omdisponere dem til annen bruk, selge eller rive bygg.

Vedlikeholdsutgifter belastes kommunen driftsregnskap, mens omfattende rehabiliteringer og oppgraderinger føres i kommunes investeringsregnskap. I praksis kan det også oppstå en gråsoner mellom hva som regnes som større vedlikehold og hva som må anses som en påkostning. For tiltak som går utover rene vedlikeholdstiltak må det derfor gjøre en nærmere vurdering av hvordan kostnadene skal klassifiseres regnskapsmessig.

Investeringskostnader

Investeringskostnader til oppgraderinger eller nye skolebygg fører kostnader til renter og avdrag med seg. Noe forenklet, vil en investering på 100 mill. kroner i gjennomsnitt øke avdragskostnader med 3,5 mill. kroner årlig ved en nedbetalingstid på 30 år. Ved et rentenivå på 3,5 prosent vil rentekostnadene være om lag 3,5 mill. kroner første året og deretter trappes ned noe årlig. Samlet vil dermed en investering på 100 mill. kroner gi en årlig budsjettbelastning på rundt 5 mill. kroner, og tilsvarende lavere mulighet til å overføre driftsmidler til tjenesteområdene.

Tysvær kommune har nylig avsluttet et stort investeringsprosjekt i oppvekstsektoren med ny Frakkagjerd ungdomsskole. Videre pågår det også bygging av Helsekvartalet, som alene vil øke kommunens lånegjeld betydelig i årene som kommer.

Prognosene fra kommunens [budsjett- og økonomiplan 2026-2029](#) viser at kommunens gjeldsbelastning vil være på et historisk høyt nivå i 2027, med en gjeldsandel på nærmere 90% av driftsinntektene- langt over måltallet på 60%.

For en bærekraftig kommuneøkonomi er det avgjørende at nye investeringer vurderes i lys av den samlede gjeldsbyrden til kommunen. Lånegjelden bør være tilpasset et nivå der kommunen kan ivareta tjenestene, og samtidig ha nok økonomisk handlingsrom til å møte dagens og framtidige behov.

Kostnadsestimatet er basert på en erfaringspris per kvadratmeter for et nøkkelferdig skolebygg. Arealbehovet følger arealprogram for skole.

Forutsetninger for kostnadsberegning av investeringer

- Kvadratmeterpris for plassbygd skole er satt til 65 000 kr/m² inkl. mva., lik prisnivået for det nye skolebygget Frakkagjerd ungdomsskole.
- Kvadratmeterpris for modulbygg er satt til 35 000 kr/m² inkl. mva, basert på pris fra leverandører.
- Begge prisnivå inkluderer usikkerhet og mulige tillegg. Forutsetning for kvadratmeterprisene er at opparbeidelse av tomtekostnad ikke er uforholdsmessige høye.

Etterbruk av skolebygg

Selv om vurdering av eventuell etterbruk av skolebyggene ikke er en konkret bestilling i skolebruksplan, så er det allikevel fra et økonomisk perspektiv relevant å påpeke det generelle verdipotensial dersom skolebruken opphører.

Eiendommer kan i mange tilfeller tas i bruk til andre formål, bygges om eller eventuelt selges. Etterbruk kan i enkelte tilfeller også være økonomisk gunstig sammenlignet med å etablere nye bygg, særlig i en situasjon der byggekostnadene har økt betraktelig de senere årene. Etterbruk kan også gi mulighet til å lokalisere kommunale tjenester som i dag holder til i leide lokaler.

Dersom eiendommene kan tas i bruk for ulike kommunale boligkonsepter, kan enkelte tiltak også mulig være aktuelle for statlige tilskuddsordninger. Dette vil imidlertid avhenge av konkrete løsninger og forutsetter nærmere utredning og eventuell regulering.

Ved eventuelt salg av skoleeiendommer må det også tas hensyn til at tidligere skolebygg kan være attraktive for etablering av private skoletilbud. Dette kan i så fall påvirke kommunens mulighet til å styre egen skolestruktur og skolekapasitet, noe som også kan ha økonomiske konsekvenser for kommunen.

Risiko og usikkerhet

Selv om beregningene er basert på realistiske forutsetninger er det viktig å være bevisst på noen usikkerhetsfaktorer:

- Elevantallsprognoser kan slå feil, noe som påvirker klassedeling og ressursbehov
- Byggekostnader og rentenivå kan endre seg, og påvirke kapitalkostnadene
- Endringer i statlige tilskuddsordninger eller rammeoverføringer kan påvirke kommunens økonomiske handlingsrom